

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fill.

Alleluja!

Van feltámadás. A természet ujjal mutat reá, a hit erős, megcáfolhatatlan szóval hirdeti.

Erdő, mező, mely hólepelbe burkolódva, dermesztő zibbadtságban aludta hosszú álmát, a tavaszi napsugár ébresztő csókjára felkél megfeküdt ágyából és öltözködni kezd. Először bájos reggeli mezt ölt, könnyű ruhát, melyet fakadó narciszok, ibolyák, festői kököröcsinék tarka virágai díszítenek. Azután látogató ruhát vesz magára, pompás zöld bársonyt és úgy fogadja az életvidámság minden kellemével a látogatók nagy seregét, a kik tündérszép palotájába sietnek, hogy a pompázó úrnő gazdag gyönyöreiből új életkedvet, üdülést, friss egészséget merítsenek.

Majd asztalhoz ül, dúsan terített asztalhoz, melyre a Teremtő keze rakta fel a jobbnál-jobb ételeket és a szebbnél-szebb terítéket. S akkor arany szövétű, drága ruhát visel, melyért becsülik őt a gazdagok, nagy tiszteletben részesítik királyok, fejedelmek, áldják a szegények.

Erdő, mező, melynek fagyos lehelétől óvtuk magunkat, a míg csontkemény, jégpáncélos ágyában feküdvén csendes álmát aludta, most, hogy felébredt,

életet, bájt, kellemet, pompát terjeszt maga körül, fényt szór, áldást hint mindazokra, a kik kimeríthetetlen kincsekkel telerkott palotájában keresik a megújuló, termékeny élet javait.

A lég. mely éles volt, mérges, csipős, örülten száguldozott tomboló viharok szárnyain, a madár, mely délvidékre költözött, a virág, mely a föld ölében húzta meg magát, az ég, mely elkomorodott és barátságtalan arcot vágott, mint zsémbes öreg, a nap, mely idegenkedett a földtől és csak bágyadt sugarakkal melengette a földi életet, mint mikor nehezeltő házastársak a világ kedvéért egy-két fagyos mosolylyal róvják le egymásnak a szeretet tartozását, a féreg, mely az avar mohának puha párnái közé bujt, a dal, mely elnémult bérceken, rónán, a kolompoló nyáj, mely a karámok zsuppos falai között szorongott: mind felélednek, visszatérnek, elfoglalják birodalmukat és betöltik azt élettel, kedvvel, dallal, nyüzsgéssel, zajjal, az enyhülés, a pezsdülés és erőserkentés változatos tüneményeivel.

Van feltámadás. A természet ujjal mutat reá. De hol székel az az erő, mely az erdők, mezők, bércek, völgyek összemolott világának romjain új világot terem? Hol rejlenek azok a titokzatos okok, melyek az elsorvadt, kihalt életből

új életet sarjasztanak ki, az eltűnt fényből új meleget sugároztatnak ki, az elvirágozott bájból új díszet, új bimbót fakasztanak? Hol rejlenek, hol székelnek ezek a titokzatos, megfoghatatlan erők? A természetben, mondja a tudomány. Pedig ennyit a laikus is tud. A szántóföldjét turo földmives is, a nyáját legeltető pásztor is.

Ki látta azokat a titkos erőket? De azért hiszünk bennök úgy-e? Akkor jól van, menjünk tovább a hit világosságának irányában.

Van feltámadás. A hit szava hirdeti. Krisztus feltámadt. Ez a keresztény tanítás igazságának kiindulási pontja. Mert, ha Krisztus fel nem támadt, akkor hiábavaló a mi predikálásunk, hiábavaló a ti hitetek is, mondja az apostol. A világtól, hogy higgyen Krisztus tanításában, azért követelik az apostolok, mert Krisztus az ő feltámadásával erősítette meg tanításának igazságát.

És a világ elhitte a nagy bizonyítékot és elfogadta a bizonyítékon nyugvó tant. Szemtanuknak nem lehetett ellenmondani. Százan és százan voltak, ezek közül egyről sem tudta senki kimutatni, hogy csaló volt volna, mindnyájan különben sem lehettek csalók, mert akkor egymást elárulták volna. Vakok sem vol-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

A Klapka-legió Trencsénmegyében.

(1866.)

Sokan már csak halvány gyermekkori emlék gyanánt őrzik a Klapka-legió szereplését az 1866. háború tartama alatt. Az ifjabb generáció nagy része bizonyára még névről sem ismeri e legió szereplését, melynek feladata volt porosz és olasz seregek ellen a Königrätz mellett levert Ausztriát sárokba szorítani, s Magyarországot végleg elszakítani Ausztriától. Mondhatnók azt is, hogy kivívni Magyarország függetlenségét, így talán szebben hangzanék a frázis, ha mögötte nem volna Figyes Károly porosz kir. herceg, akit a legionisták Magyarország sikeres „felszabadítása“ esetén magyar királynak szemeltek ki.

Most e kérdésről Bécsben egy könyv jelent meg, nyilván katonai tollból, mely egy terjedelmes tanulmányban számol be a Klapka-legióról, felölve egyúttal Kossuth Lajos iratait, s mindazon külföldi forrásokat, melyek a legióra s az általa képviselt eszmére vonatkoznak. A mű címe „Die Legion Klapka. Eine Episode aus dem Jahre 1866 und ihre Vorgeschichte von A. Kienast.“

A Klapka-legió voltaképpen csak egy ügyetlen, megdölgő nyilvánulása volt azon mozgalomnak, mely Magyarország függetlenségére irányult. Maga Kossuth sem helyeselte azt, jóllehet az ő kezében pontosult össze mindazon tevékenység, mely a külföld segítségével Magyarország elszakítására irányult.

A Klapka-legió szervezője voltaképpen gróf Csáky Tivadar vala, ki mint osztrák lovastiszt 1857-ben leköszönt főhadnagyi rangjáról s szabakőműves lett a „Szent István“ páholyban, s mint ilyen összeköttetésbe lépett Victor Emanuel olasz királylyal és Napoleon Jeromos herceggel 1865-ben, kik mindketten a Habsburg-ház teljes megalázására törekedtek.

A Klapka-legió voltaképpen a poroszok által elfogott magyar ezredek legénységéből állott. A königrätz-i csata után, 1866. jul. 3., mintegy 4400 sebesült és 7200 nem sebesült magyar gyalogos került porosz fogságba és 4050 eltűnt, kiknek legalább felét szintén a foglyok közé lehet számítani. Tehát mintegy 13,600 gyalogos és 500 huszár. Bismarck gróf ezeket, kiket szűk nadrágyukról amugy is könnyen lehetett megkülönböztetni, elkülönítette az osztrák foglyok nem magyar legénységétől és az osztrák határhoz közel fekvő várakba, u. m. Neisse, Kosel és Glogau,

internáltatta, hogy készen legyenek a Magyarországra való betörésre.

Vetter Antal 1848-iki magyar altábornagy szervezte a csapatot Berlinből és a tényleges vezetést Klapkára bízta. Vetter jul. 16-án a magyar foglyokhoz egy proklamációt intézett, mely szerint mindenki, a ki nem akar többé osztrák rabszolga lenni, a három színű szent zászló alá sorakozzék. „I. Vilmos porosz király, Magyarország szövetségese — ugymond — megengedte, hogy itt, porosz földön, magyar honvédsereg szerveztessék. Itt a lánca és kard között kell választani, a választás nem nehéz.“

Ugyanekkor jelent meg egy gyújtó proklamáció Klapka tollából, szintén a porosz fogságban levő magyarokhoz, mely biztatja ezeket, hogy „a poroszok és olaszok hatalmas királyai szövetségeseink“, s hogy Olaszországból betör Garibaldi, Szerbiából Türr István, Erdély felől Bethlen a haza felmentésére.

Csáky annyira meg volt győződve arról, hogy Poroszország segíteni fogja a legiót dacára annak, hogy jul. 22-én már fegyverszünet volt a poroszok és osztrákok között, mégis e napon ezt táviratozta Kossuthnak: „Dacára a béke-praelimináriáknak, a betörés innen is és belülről is meg fog történni.“ — Pedig Poroszország azon a

tak, rajongók sem. Ellenségeik, a kik a legszigorúbban megítélték őket, nem mondják nekik: hazudtok, őrvöngő rajongásban leledzettek. Nem ezt mondják nekik, hanem: Ne predikáljatok!

Ez a tehetetlenség bevallása. A hatalom elnyomni igyekszik az igazságot, melyet meg nem dönthet. Az évszázadok folyamán az egyház mindig csak ilyen tiltó szavakat hallott. A hatalom azt kiáltotta feléje: nem szabad predikálnod. A tudomány pedig: nem szabad a haladást akadályoznod.

Döntétek meg előbb, a mit hirdetünk és azután beszéljétek. Mielőtt felállítanátok a tilalomfákat, előbb mutassátok ki, hogy jogotok van ahhoz a területhez, melyen mi mozgunk. A hatalom bizonyítsa be, hogy Krisztus ki nem jött a sírból, mert hiszen katonák őrizték a sirt. Miért nem szólalnak meg ezek az örök, miért nem tesznek bizonyosságot a hatalom mellett? A tudomány pedig mutassa ki, hogy halott ember fel nem támadhat.

Sajátszerű! Megújul az eget légköre, a csillagok fénye, pályája, megújul a hold, a föld, a bányák érce, a tengerek, folyamok, források vize, a féreg, a porszem, minden a mi él, létezik, minden a mi az anyaföld porával elegyedik, csak az emberi test lenne kizárva egy új életnek a valóságából? Miért? mondjátok meg, ha tudjátok. Ha pedig nem tudjátok megmondani, akkor ne raboljátok meg az emberiséget egyik legszebb, legvigasztalóbb reményétől!

Van feltámadás. A hit szava hirdeti és a nagy szózat igazságát meg nem döntheti sem a hatalom, sem a tudomány. Csak hitetlenek lehetnek vele szemben, de hát a hitetlenség nem érv.

A kereszténység égi származása mellett az Isten erejének fenséges csodája tanuskodik. Krisztuson kívül nem volt soha a világon vallásalapító, a kiról azt hirdették volna: Higgyetek benne, mert feltá-

napon már nem csak megkötötte a fegyverszünetet Auszriával, hanem Olaszországot is felszólította, hogy járuljon hozzá, ami Kossuthot felette elkeserítette, s azon gyanut keltette fel benne, hogy a porosz kormány csak komédiát űz a magyar legióval. (Kossuth L. irataim, VI. kötet 431. l.)

A „porosz testvérek“, mint őket a legióban neveztek, már jóval a königráti csata előtt biztatták a magyarokat függetlenségük kivívására, de nyomós eredménye csak akkor lőn a biztatásnak, mikor egy tömeg magyar a fogságukba került és mikor Vetter meg Klapka honfitársaik porosz pénzzel jelentek meg köztük avégből, hogy uralkodójuknak tett esküjök megszegésére rábirják.

Az első „verbuválás“ a magyar legió számára jul. 16-án történt Neisseben, hol mintegy 2000 magyar volt fogva a 2., 33., 46., 60. és 68. gyalogezredekéből. Scheiter 1848-49. honvéd-alezredes, ki Olaszországból jött ide és magyar nyelven felszólította a legénységet, hogy vessék le az osztrák igát. „Akiben — ugymond — magyar vér pezseg és magyar szív dobog, az lépjen előre, aki pedig gyáva, lépjen vissza.“

Látszik tehát, hogy kényszerrel nem gyakoroltak rájuk, ezt Bismarck gróf sem akarta, meg

madott. Olyan gondolat ez, mely soha sem fogamzhatott volna meg emberi agyban. Halhatatlannak mondhatja magát az őrvöngő ember, de a halál felett uralmat nem tulajdoníthat magának, mert úgy sem hinnék el neki.

Csak annak hiszik el, a ki valóban feltámadott. Ez pedig a mi Krisztusunk, Urunk, Istenünk. Minden húsvét hirdeti az ő dicsőségét és a mi igazságunkat. Alleluja!

Vágvölgyi dolgok.

Vágvölgye, márc. 26.

A „zsolnai panamáról“ szóló énekbe belelőkött végre egy kis rekedt hangot a trencsényi fő-fő hivatalos „V. Lap“ is. Egy cseppet sem esodálkozom, hogy a trencsényi hivatalos köröknek sehogya sem tetszik a hat év óta húzódo, csunya zsolnai ügynek folytonos fölelevenítése. De hát az adóját keservesen fizető közönségnek sem telik kedve benne, mikor a többszörös nyilvános szellőztetés dacára, s dacára a hivatalos vizsgálattal megállapított elkezeléseknek, a zsolnai „sáposok“ még mindig nem vették el a kellő fenytést s nem térítették meg a hivatalosan konstátált hiányt.

Hat év óta már csak lehetett volna egy kis ideje és ráérése akár a volt, akár a jelenlegi trencsényi főispán úrnak, hogy egy kis pressiot, avagy kapacitációt fejtessen ki a miniszteriumban a megrövidített zsolnai községi pénztár érdekében s a netán megfenyítendő pénzkezelők ügyében is. Sem Szalavszky urat, sem a mostani trencsényi főispán urat s a trencsényi hivatalos közegek egyikét sem akartam gyanusítani holmi „eltussolási“ szándékkal a zsolnai panama ügyében, tisztán csak a közjó és a magyar közigazgatás java lebegett szemem előtt, mikor a „F. U.“-ban megjelent és szomorú föltűnést keltő adatok száraz regisztrálására szoritkoztam.

Hogy a trencsényi „V. L.“ a fület sem mozgatta meg a zsolnai „F. U.“ kétségbeesett veszkialtásaira, s nagyúri módon nem akart polemiaiba bocsátkozni az elkezelt ezrek dolgában, ez lehet jó trencsényi gusztnus, de — bocsánat — nem pártatlan szolgálása az igazságnak és a közjóknak. A hol még a szalmainterpellációból és Haydín képviselő úrnak banális szóegyvelegéből is tőket tudnak kovácsolni és a legprimitívabb országgyűlési liberális fölszólalást holmi magyarság-

ilyen rákényszerített legióval nem lehetett volna sokat remélni.

A 46. (szegedi) ezred első századából alig lépett vissza ötöd része, a többi lelkes eljen kiáltással felesküdött Klapka zászlajára és éltette — Vilmos porosz királyt. Ez annál könnyebben ment, mert a többi fogoly részint el volt zárva, részint pedig különféle erődítési és sáncmunkákat végeztek velők a poroszok. A Klapkához esatlakozók pénzt, jobb kosztot, sört, szivart kaptak és mindenkifelett remélhették, hogy nemsokára vissza kerülnek övéikhez.

A legionisták nemzeti színű szalagot illesztettek sapkájukra és a 48-iki honvédekéhez hasonló egyenruhát kaptak, melyből Berlinben jul. 24-éig 6000 darabot állítottak elő. Julius 26-án Neisseben történt a legionnak első felszerelése, mely akkor 1560 emberből állott. Egyenruhájok a következő volt: piros sapka, fekete bőr ellenzővel (francia modor) háromszínű pléhkokárdával; kék blúz, piros színű magyar zsinórzattal, kék nadrág hasonlóképp magyar zsinórzattal, végre piros nyakkendő. Tisztjeik jobbara az Olaszországban élő emigránsokból kerültek ki, a poroszok által elfogott tisztből egyetlen egy sem. Néhány őrmestert azonban, kik a legióhoz csatlakoztak, gr. Csáky magyar biztos és Podbielski a porosz

mentő hőstett gyanánt tüntetik föl, ott talán nem cselekedtek volna haszontalan munkát, ha egy kis szives, igazságos, pártatlan „fölvilágosítással“ szolgáltak volna a zsolnai panama ügyében mindjárt akkor, mikor a trencsényi jegyzők „hivatalos“ közlönye, a F. U. első alkalommal bemutatta, a „zsolnai Goliáthokat“.

A Ny. Szemlének csak hizeleghet, hogy a Spectator szava nagyobb súlylyal bír a trencsényi urak előtt, mint a zsolnai „hivatalos közlönynek“ számokban idézett adatai. Cseppet sem derogált volna a V. L.-nak, ha egy kis „polemiára“ vagy mondjuk figyelemre méltatta volna „hivatalos“ kollegájának hajmeresztő közleményeit. A zsolnai elkezelt ezrek fölének talán a trencsényi falvakba küldött szalmával? Avagy Trencsény megye olyan tejjel és mézzel folyó Kánaán, hogy nem érdemes ügyet se vetni az elkezelt ezrekre, s nem érdemes a fület sem megmozgatni, ha azt írják a lapok, hogy egy községi törzsvagyonyból, illetve erdőből „a vármegye tudta és jóváhagyása nélkül“ 42.575 frtnyi vételért egyszerűen elkezeltek? Nem lett volna bizony hasznosabb cikk a V. L. hasábjain, mint ha a zsolnai manipulációk folytán megszeppent közvéleményt azonnal kellően informálta és a „sáposok“ mielőbbi megbüntetését biztos kilátásba helyezte volna.

„Hasznos“ munkát végzett volna ezzel a V. L. és senkit sem kellett volna védelmébe fognia az „eltussolás“ vádjával szemben. Ez utóbbi váddal különben, amint már megjegyeztem, nem én, hanem „a trencsényi jegyzők egyesületének hivatalos közlönye“, a F. U. állott elő, mikor a febr. 20. számában azt írta, hogy a zsolnai pénzkezelők „fizettek jobbra-balra“, hogy céljukat érik, és a febr. 27-ki számban azt vágta oda a Trencsény vármegye fejéhez, hogy a zsolnai sáposok az első vizsgálat után „a vármegye részéről elismerésben részesültek, hogy milyen úton eszközöltek ki, ők tudják!“

A második vizsgálat vezetőit sem gyanusítottam s gyanusítani most sem akarom. A „hivatalos“ címmel büszkélkedő F. U. volt az, a mely febr. 27. számban azt állította, hogy „kötelesség mulasztás terheli a vizsgálókat“ és hogy a vizsgálóbizottság „méltán megérdemli a „kegyelmi“ jelzöt“; most pedig március 20-ki számában, feleletül a V. L. fölvilágosításaira, újra „felelőssé teszi a vizsgálat vezetőit azért, a mit mulasztottak s a mely pontra igen tisztelt laptársunk (a V. L. érti) sem volt szives kiterjeszkedni: a törzsvagyon eltűnése s a számadási könyvek három éves évfolyamának eltűnésére!“

Ebből látjuk, hogy a tisztelt V. L. még min-

hadügyminiszter helyettese aláírásával hadnagygyá neveztek ki.

A legénységet azzal hitegették, hogy magyar földön egyetlen egy osztrák katona sincs többé, továbbá hogy a legiót 60.000 porosz fogja kisérni Magyarországra, s végül, hogy nem kell tartania semmitől, mert mihelyt a legio Magyarország területére lép rögtön fegyvert fog az egész ország az osztrákok ellen.

A legió embereinek számát eleinte mintegy 6000-re remélték emelni, ami azonban nem sikerült, mert mikor legnépesebb volt a Klapka vezérlete alatt álló sereg mintegy 1870 főre rugott. Voltak vérmesebbek, akik azt hitték, hogy jul. végén már 60.000-re szaporodik számuk a különféle ezredekéből való csatlakozás által. Mert nem csak vérmes reményeik, hanem pénzök is volt bőven. Kossuth maga írja, hogy a legio céljaira és a magyarországi mozgalom eszközésére Poroszország másfélmillió frankot folyósított. (Irataim az emigrációból VI. köt. 250 l.)

A legiónak az volt a terve, hogy betörve Magyarországra ráveti magát Kassára és ennek környékén lakó népet feiklesre bírja. Trencsény, Turóc és Liptó vármegyékben nagyobb csatlakozásra nem számítottak, csupán lelkes tetszést remélték, amiben azonban csalódtak.

dig nem szolgált teljes „fölvilágosítással“ a zsolnai panama ügyében, pedig „a nagyközönséget — írja most márc. 20. a F. U. — minden esetre érdekli, hogy nálunk közvagyon elkezeltetés nélkül, — hogy nyilvános szelvénytés-dacára — határon át bármiféle büntetőjogi felelősségre vonatnának az illetők“.

Ne hozakodjék elő a t. V. L. azzal, hogy azok, akik a zsolnai panamára fölhívják most a figyelmet, pánszláv (brr!) módra „az ismeretlenségnek köpönyegébe“ burkolódnak. Tisztelt V. L.! Non quis, sed quid! Nagyon kacagtató s nagyon kegyelmes egyuttal, mir nichts, dir nichts pánszlávnak deklarálni azt, a ki a községi pénzek elkezeltetését megfenyíteni kéri. Tessék kérem, ha már olyan pánszláv-szimuláló pruritusban szenved, a F. U. Xaverjét pánszlávnak stampiglirozni. Ha Kubinyi Gyurka hozakodnék elő ilyen csúnya, pánszláv epithethonokkal, vagy ha Haydin Imre föllépne ellenünk ilyen (Trencsénben nagyon olcsó) vádakkal, akkor legfölsőbb jóízűleg kacagnánk a „lekvár-hazafiak“ (Rakovszky István szavai) expektorációján. De a t. V. L. „fölvilágosítóját“ tisztelettel kérjük, spóroljon jobban a pánszláv jelzővel.

Nagyon köszönjük a V. L. fáradozását s fölvilágosítását a zsolnai panama dolgában. De örömmünk csak akkor lesz teljes, ha az elkeztelt pénz minél előbb vándorol a zsolnai községi pénztárba s ha a zsolnai „sáposok“ minél előbb elveszik a törvényes fenytést. Egy, a fölfüggesztett községi elöljárók közül már elhalt. Nem lesz tanácsos a zsolnai panamát addig húzni, míg a többiek is utána mennek az örök — elevülésbe.

Spectator.

Ismét szavazatirtás Nyitramegyében.

Midőn a nyitramegyei egyesült ellenzék f. évi febr. 20-án, Nyitrán, értekezletét megtartotta, az értekezleten jelen voltak egyike figyelmeztette a jelen voltakat, hogy az ellenzék hasson oda, miszerint a választókat összeíró bizottságokban ellenzékiek is legyenek, mert — mint megjegyezte — hiteles forrásból értesült, hogy a liberálisok maguk számára ismert Bánffy-féle patennel ellátott „szavazatirtás“-sal fogják a talajt előkészíteni. És úgy is lett. Emberileg mondva még messze vagyunk a választástól, és már is működik a „szavazatirtás“. Minden évben kell egynéhányat kihagyni, hogy feltűnő ne legyen, úgy hogy mire eljön a választás ideje a pl. 2000 választót számláló kerületnek már csak 1000 vá-

lasztója legyen. Mert tapasztalták ők már már egyszer, hogy minél több a választó, annál nehezebb a lélekvasárlás, és megfordítva. Lestük a „Nyitramegyei Szemle“-ben, hogy mikor fogja közölni a választókat összeíró bizottságok jegyzékét, azonban hiába, ezt nem közölte.*) Így a kiküldött összeíró bizottságok a legnagyobb csendben megkezdték a szavazatirtó működésüket, a kiknek tagjai ismert liberális kortesek, jegyzők és egyéb hivatalnokok. Ellenzéki embert ne adj Isten közöttük találni. Ezen szavazatirtó bizottságok különféle ürügyek alatt kihagyják a szavazatra jogosult polgárokat és ismert liberális lelkiismeretüket azzal nyugtatják meg, hogy hiszen a kihagyottak szavazatukat reklamálhatják. Azonban ők legjobban tudják, hogy az a magyarul nem beszélő, tót ajkú polgár mindig nincs azon helyzetben, hogy ezen jogát reklamálhassa, mert magyarul írni és olvasni nem tud, a körjegyző pedig, aki arra leginkább hivatott volna, hogy a szavazattól megfosztott polgároknak a jogát megvédje, nemcsak hogy drága pénzen meg nem teszi, hanem épen ő működik közre, hogy az a szavazattól megfosztassék. De a közönség azt is tudja, hogy az a központi bizottság hogyan bánik el az ilyen reklamálással és így a reklamálás a kiírtott szavazatoknak alig egy nehányát képes megmenteni. Ezek előrebocsátása után lássuk a részleteket.

A kolosi völgyben az összeíró elnök a „leketlen“ Lelkes Zsiga volt. Igen sok néppárti választót kihagytak. Miért? Az egyik választót azért, mert egyházi! Ezen állást szolgál állásnak vették, pedig nem az! Az illető neve: *Bujna József*, nagy-kolosi választó. Azonban Bujnának nagy a bűne, ő dr. Majorra szavazott. A szavazatirtó bizottság kitalálta, hogy egyházi, tehát meg kell fosztani szavazatától. Az, hogy adóját pontosan fizeti, figyelembe nem vették.

A nagy-kolosi völgybe még 48 előtti és még az 50-es években számos morva család költözött be, ott birtokot vett, adót fizet, ott született gyermekeik katonáskodtak és előbbi években a választók jegyzékébe fel voltak véve. Most ezeket azon cím alatt, hogy nem honosok, kihagyták. Így Nagy-Koloson a többek között kihagytak Knajbel Ferenc és Skopál József néppárti választók, ellenben Valuch Alajos és Dolezsál Károly, noha szintén leszármazottjai a morva szülőknek,

*) Az összeírás napját a törvény értelmében minden elnök maga tűzi ki, és az illető községnek azt előre bejelenteni tartozik. De nem tartozik azt nekünk megmondani, sőt nem is mondja meg. Szerk.

állhatott volna, mint ügyesen keresztülvezetett menekülésből.

A legió aug. 1-én elindult Oderbergből és kerülve a községeket, folyton mellékutakon haladva, a Szülőv-magaslat mellett Turzovkánál aug. 3-án déli 11 órakor lépték át a magyar határt. A tisztek legnagyobb része, kik az olasz emigráció tagjai voltak, felkiáltottak: „Hála legyen az égnek! Tizenhét évi száműzetés után újra magyar földre lépünk!“

A legió azután lelkes meneteléssel aug. 3-án délután 4 órakor Turzovkára érkezett, hol tábort ütött. A tisztek a plébánosnál, boldogult Tagányi Ferenc, (későbbi nyitrai kanonoknál szálltak meg, „kinél ugyanakkor több magyar előkelőség volt jelen“. (205. l.) A plébános a tiszteket fényesen megvendégelte.

A vendégség után azonban nyomban következett a — fekete leves. A legió ugyanis értesült, hogy az osztrák sereg mindenfelől közeledik feléjük: Csaca felől egy zászlóalj Rossbach-gyalogság és egy század ulánus. Trencsén felől egy zászlóalj vadász, kiket szekereken szállítottak Turzovka felé, míg Biala felől a József-főherceg ezrednek egy zászlóaljja szorongatta a legiót. Az értesítést erről, Simonyi Ernő, nyitramegyei birtokos, ki

a lajstromban meghagyattak. Miért? Mert a választáskor dr. Rudnay Sándorra szavaztak. Ugyancsak az ötvenes évek előtt Galiciából vagy Morvaországból bevándorolt Jaskafaluba bizonyos Blum Dávid nevű zsidó, a ki nem tette le a honossági esküt és már meg is halt; ennek ott született két fiát szintén meghagyatták a lajstromban.

De hogy ezen honosságnak kétségbe vonása aligha szülemllett meg a „leketlen“ Lelkes Zsiga agyában, azt abból lehet következtetni, hogy a Knogler (ugyanaz, a ki 1901. nov. 13-án ismert módon vitte keresztül a bizottsági tag választást) elnöklete alatt működő „szavazatirtó bizottság“ szintén a honosság hiányánál fogva, sok néppárti választót fosztott meg szavazatától. Így különösen Szkačany-Hradistyén és Nedasócon sokan elvesztették szavazati jogukat. Itt már nem arról volt szó, hogy ennek meg amannak atyja Morvaországból jött, hanem a szavazattól való elütéshez elegendő volt, ha valakinek neve morva hangzású volt. Kérdés, vajjon ilyen címen nem lehetne-e szavazatától megfosztani magát Knoglert is, hiszen, a mint a neve mutatja, aligha jött Árpád-dal hazánkba.

Messzire vezetne, ha meg több esetet is akarnek felsorolni annak bizonyítására, hogy nem szavazat összeíró, hanem szavazat irtó bizottság működött minálunk. Így nem csoda, hogy a választók száma egyes helyeken felenyire lepadt. Így hallottam, hogy Belapataknál csak 80 polgárnak „kegyes“ volt szavazati jogát a szavazatirtó bizottság megadni, ahol pedig ezen évre 160 választó volt.

A hol ilyen tömeges, és nyilván felsőbb helyről sugalmazott szavazatirtás történik, ott reklamálás nem segít. Azért arra kérjük a néppárti választók vezetőit, hogy a községeikben összeállított új lajstromokat másolják le, és összehasonlítván azt az 1902-re elkészített lajstrommal, az eredményt közöljék a néppárt központi irodájával és egyben követeljék a belügyministertől, hogy mivel Nyitramegyében nagymérvű szavazatirtást vittek véghez, a most eljáró bizottságokat szigorúan vonja kérdőre, és megyszerzte új összeírást rendeljen el. Hiszszük, hogy a nyitramegyei néppárti képviselők ezen követelésnek érvényt fognak szerezni, ellenkező esetben teljesülni fog a liberálisok vágya, hogy t. i. öt év múlva az ellenzéki választók kiirtása után megyékben a szabadeivű jelöltek egyhangulag fognak megválasztatni.

Civis.

De hát kövessük a legiót utjában! Szerencsétlenségére éppen az nap, mikor a magyar legénységnek felesketése történt (jul. 26.), Roon porosz hadügyminiszter értesítette a neissei erőd parancsnokát, hogy fegyverszünet köttetett, miért is a legióval közreműködni többé nem szabad; annak további felszerelése elmarad. Ennek dacára is a legió július 28-án átlépte az osztrák határt Ostrauánál és július 31-én Oderbergben hadi tanácsot tartottak, mi tevők legyenek.

A tisztek nagyobb része a porosz fegyverszünet dacára a mellett volt, hogy azonnal be kell vonulni Magyarországra már csak azért is, „hogy személyes bátorságukról bizonyosságot tegyenek“, meg abból a szempontból is, hogy a legiót ne fegyverezzék le még mielőtt életjelt adott volna magáról, mint ez a Villafrancánál alakult magyar legióval történt 1859-ben.

Azután a béketárgyalások dacára még mindig lehetett kilátás, hogy Tárr István tábornok betör Szerbiából, Éber Nándor agitációja folytán egy román betörő sereg volt szervezkedésben Bukarestben. Ha ezek akciója sikerül, végül ha Garibaldi csakugyan betör Fiuméba, amint az tervezve volt, akkor a magyar legiónak is jelentékeny szerep jutott volna, és sikere is másból

ki mint civil-biztos kísérte Klapkát, szerezte meg a legiónak.

Hindy azt írta Kossuthnak, hogy „a tót lakosság látható örömmel fogadta a legiót. Már 1849. óta várták a magyarokat, s most végre valahára megjöttek.“ Irányi pedig ezeket jelenté ugyancsak Kossuthnak: „A tót nép igen jól fogadta a mieinket, s mikor Mednyánszky Sándor megmondotta nekik (a tótoknak), hogy „pán Kossuth“ is köztük van (t. i. a legionisták közt, ami azonban nem volt igaz, mert Kossuth akkor Olaszországban volt) akkor a nép megilletődve vette le kalapját. Sőt két tót legény beállott a legióba is.“ (Kossuth L. Irataim VI. 482.) Hutka hadnagy, ellenben, kit Kremsben később kihallgattak, mikor a legió osztrák fogságba került azt írja, hogy „a trencsénmegyei nép megjelenésünkre meg volt lepetve és sokan azt kiáltották, hogy jönnek a veres sapkás poroszok. Huszárajaink aztán megmondották, hogy ők nem poroszok, hanem magyarok. A nép nagyon hideg és tartózkodó volt a legióval szemben. Schol nem üdvözöltek bennünket, annálkevésbé örömeinknek adtak kifejezést. Eljenzésnek nyoma sem volt. A népet nem próbáltuk rábeszélni, mert mindnyájan azt mondták, hogy ezek tótok, azért olyan hidegek az ügyünk iránt.“

Ujdonságok.

Azon t. olvasóinkat, kiknek előfizetésük a jelen évnegyed végével lejárt, nemkülönb azokat is, kik az előző évnegyeddel is hátralékban vannak, tisztelettel felkérjük, hogy előfizetésüket megújítani, illetve hátralékaikat kiegyenlíteni sziveskedjenek, nehogy a lap küldésében fenakadás történjék.

A „Nyitrai Szemle”
kiadóhivatala.

Nagy hét. A nagyheti ünnepnapokon Nyitrán a hűvös idő ellenére igen sok ember kereste fel a templomokat. Különösen az irgalmas testvérek templomában ez évben először tartott keresztúti ajtatosságnak volt sok látogatója. A megható, szép ajtatosságot igen emelte az irgalmas testvérek növendékeinek gyönyörű éneke. A székes egyházban a nagysütőtörtői és nagypénteki szertartásokat a püspök úr ő méltósága végezte, a feláradási ünnepélyt is ő tartotta, míg a körmenetet, melynek kissé hűvös, de egyébként igen szép, verőfényes idő kedvezett, Venczell Ferenc c. püspök, nagyprépost vezette.

Adományok. A nyitrai és vidéki ker. nőegylet pénztára javára a következő adományok folytak be: a nyitrai takarékpénztártól 60 kor., a nyitrai hitelbanktól 50 kor., a nyitrai kereskedelmi és hitelintézetektől 50 kor., a nyitrai népbanktól 40 kor., a nyitrai iparbanktól 20 kor., a nyitrai zenekedvelők egyletétől 30 kor. 90 fil., a nyitrai ügyvédi kartól 15 kor., a nyitrai kereskedelmi egylettől 50 kor., Schvitzer Simon madunici lakostól 20 kor., dr. Kürth Dávid nyitrai ügyvédtől 10 kor., özv. Rosenzweig Mórné adománya 10 kor. és Felsner Jón. nyitrai lakostól 30 korona. — Ezen nemeslelkű jótékony adományokért halás köszönetet mond a nyitrai és vidéki ker. nőegylet elnöksége.

A zaborhegyi szanatorium ügyében mult hétfőn délután a város-ház nagytermében nepes értekezlet tartott dr. Thuróczy Károly megyei főorvos elnöke alatt. Az értekezleten Horvát Sándor főgimn. igazgató ismertette a püspöki uradalommal kötendő szerződést, a zabori zárda és a hozzátartozó 200 holdnyi erdő hasznélvezetére vonatkozólag. A szerződés tervezete szerint a „Zabor-füred” részvénytársaság az említett ingatlanokat 99 évre bérbe veszi, és a berbevevett területen tervszerű épületeket emel, utakat, sétányokat létesít. A szerződés ismertetésénél hosszabb vitára adott alkalmat az a kérdés, hogy mi történik azon esetre, ha a társulat megbukik? Az ezen kérdésre hozzászólók közül a legtöbben annak a véleménynek adtak

A bécsi kormány nyomba utasította a Pozsonyban összpontosított II. hadtest parancsnokságát, hogy egy divízió ulánust és egy vadász-zászlóaljot rögtön meneszsen Turzówka felé. Rupprecht trencseni vezérőrnagy pedig utasított, hogy a vadászokat támogassa. Együttal utasított a pozsonyi és a krakói parancsnokság, hogy a legionistákat nem kell elfogni, hanem az egész legiót összemorzsolni („aufreiben”).

A Pozsonyból kirendelt vadászok 200 szekere aug. 1-én Pöstyénbe, 2-án Trencsénbe, 3-án Vág-Besztercebe érkeztek. Mihelyt ennek Klapka neszet vette, még azon éjjel (aug. 4. és 5. közt) sietve elmenekült Magyarországból, még pedig Viszokán és Makón keresztül először a morvaországi Rožnauba, később pedig Pohlba, az északi vaspályatársaság egyik állomására, mely már a poroszok által vont elválasztó vonalon túl esett. Ugy, hogy mire a pozsonyi vadászok Alsó-Hricsónál átkelven a Vágon Rovnea át Turzovka felé nyomultak, s egy másik gyalog zászlóalj Sztaskó és Rakova felől ugyanoda érkezett, a Klapka legiónak már csak hült helyét találta. Csak 73 szökevényt tudtak elfogni, kik t. i. a második esküjükhöz is oly hívek maradtak, mint az elsőhöz.

Klapka látván, hogy a beállott fegyverszü-

kifejezést, hogy a társaság olyan szilárd alapon áll, mely emberileg véve a dolgot kizárja a bukás lehetőségét. Az érték az épületekben mindig feumarad és ha megcsappanna a „Zabor-füred” látogatottsága, akkor legfeljebb az az eset következne be, hogy egy-egy részvényre kisebb % esnék. A mi ezt illeti, azt hisszük, hogy a „Zabor-füred” bukásához, a mit nem kívánunk, éppen elég lesz a látogatottság olyan mérvű megcsappanása, melynek folytán a befektetett tőke kamatai meg nem térülnek. Ilyen természetű katasztrófa bizony a „Zabor-füred”-et is érheti. — A részvénytársaság szervezésének előmunkálataira az értekezlet egy nagyobb bizottságot küldött ki.

Áthelyezés. Gerő Virgil, nyitrai kolosi katolikus alapítványi erdőmester halouló minőségben Znió-Váraljára helyeztetett át.

Esküvő. Id. Kőműves László Érsekujvárott egybekelt Dubrovay Anna kisasszonnyal — Ma, márc. 30-án, pedig Waldner Mihály, ó-gyalmai birtokos esküszik örök hűséget Felsner Sári kisasszonynak, Nyitrán.

Halálozás. Gaál Ferenc, nyitrai megyei nyugalmazott hivatalnok márc. 28-án élete 65. évében Nyitrán, — Nécsey István, verebelyi származású fiatal festőművész Münchenben március 26-án elhunyt. Nyugodjanak békeben.

Főegyházmegyei hírek. Plebános helyettes lett: Skvarenina Anasztáz Ó-Lehotán, Bubniés Mihály Pozsony-Szent-Györgyön, Janik Rudolf Prasicon. Káplánok: Kaveggia Kálmán Perbetén, Jábornik Ódón Mariavölgyön, Haverla József Érsekujvárott, Czintuja István Moravában, Szalva Dezső Udvardon.

Napilap Nyitrán. Szulyovszky Dezső et consortes két krajcáros napilapot alapítottak Nyitrán, hogy milyen hosszú időre, azt nem nehez előre megmondani. A lapért járó kauciót, 21,000 koronát a budapesti óvadék-bank tette le a vármegyénél. A lapot bizonyos Ballière Sándor szerkeszti, kiről csak annyit sikerült megtudnunk eddig, hogy évekkal ezelőtt a „Hazánk”-nak torontói megyei tudósítója volt. Eddig három száma jelent meg. A vállalatnak sok pénze lehet, mert a budapesti lapok Nyitrán délebb olvasható híreit, részben mint táviratait, közli esti öt órakor. A lapot 1000 példányban nyomják és főképp egyes elárusításra vidékre is szétküldik. Az új lap társ nagyon lekötelezne bennünket, ha megmondaná, hogy melyik volt az a néppárti lap, melynek — állítása szerint — ez volt a homlokán: „a magyar nép számára”. Ilyen vicc manapság már az elemi iskolai tanulók közt sem új. Ha pedig igaz, nevezze meg, különben azt kellene hinnünk, hogy tudva valótlanágot mondott és pedig mindjárt az első számban; ugyanott, ahol Deák Ferenc szavait közli, hogy az újságonak hazudni nem szabad.

Római dispenczió. Szulyovszky Dezső nyitrai ügyvéd, orsz. képviselő, mintegy két héttel ezelőtt elvette a tátrafüredi veres drámban megölt Flesch Zsigmond özvegyét. A vé-

res eset annak idején Nyitrán óriási szenzációt keltett és heteken keresztül közbeszéd tárgyát képezte. Mi az új házasságot következetesen ignoráltuk, és hallgattunk volna róla most is, ha egyik nyitrai lap társunk olyan formán nem nyilatkozott volna, hogy Szulyovszky Dezső az esküvő (t. i. polgári esküvő) után Rómába utazott dispenczióért. Sőt ezt a tájékoztatlan hírt egyik-másik budapesti lap is átvette. Minthogy Szulyovszkynek az egyház szabályai szerint törvényes felesége el, az egyház az ilyen körülmények közt kötött új házasságra nemcsak dispencziót soha nem ad, hanem az ilyen házastársakat még szigorú fenytéssel is szokta sújtani.

Köszönetnyilvánítás. A nyitrai oltár-egylet a gerencséri templomnak remek szent sirt ajándékozott, melyért az egylet elnökődjének, dr. Bangha Istvánné úrnőnek, halás köszönetét nyilvánítja Kardos Károly plebános.

A nyitrai bábaképző tanfolyam záróvizsgáját e hó 26-án tartottak meg a helybeli köz-kórházban. A záróvizsgálaton megjelent dr. Kramolin Viktor főispán és dr. Kostyál Miklós vármegyei főjegyző, a bábatanfolyam felügyelővel megbízott dr. Thuróczy Károly várm. főorvosai és a bábatanfolyam vezetője és oktatója dr. Biringer Ferenc. A záróvizsgálat a III-ik tanfolyam befejezését képezte; ezen tanfolyamban résztvett 17 jelölt, kiknek képzettségét a vizsgálóbizottság megfelelőnek, általában pedig kielégítőnek találván, őket a bába gyakorlatra képesítette. — A mult év október havában felállított bábaképzőben eddig 3 tanfolyamot tartottak, melyekben összesen 57 bábát képeztek ki, és pedig Nyitra vármegye részére 41, Trencsénm. 6, Barsm. 4, Turócm. 2, Árvm. részére 4 bábát. Az iskola szervezetére nézve tájékoztatásul közölhetjük: hogy annak működése a jelzett 5 vármegye területére terjed ki, célja pedig az 1000 lakoson aluli községek részére a most még javában működő paraszt, helyesebben mondva kontár bábák helyébe a legszükségesebb ismeretekkel bíró szülészöket kiképezni, hogy a bábák a segélyre szoruló anyáknak tudatlanságukkal s az ezzel kapcsolatos mulasztásukkal ne ártsanak, hanem segédkezésük tényleg segély, nem pedig veszély legyen. A jelöltek a nép köréből s a nép által választott asszonyok, olyanok is, akik már eddig mint kontár-bábák működtek. A jelölttel szemben támasztott igények minimalisak, mert tulajdonképpen tőlük a tanulni akaráson kívül egyebet nem követelnek. Kiképzés alá kerülnek más alkalmas községi jelölt hiányában, még az irni, olvasni nem tudó, fiatal és eltesebb nők is. Költséggel a kiképzés a jelöltre nem jár, mert eltar-

közölök Kremsbe. Itt azután lázadás, a fejedelem ellen elkövetett hűtlenség és zászlóelhagyás miatt perbe fogattak. De nem alkalmazták ellenök a katonai törvény szigorát, ami valószínűleg Poroszország nyomása folytán történt, hanem a legénységet különböző ezredékbe, a főcinkosokat pedig úgynevezett fenyítő kompániákba osztották be, melyekből nemsokára bekövetkezett kiegyezés és az azzal járt amnesztia folytán ki-zabadultak.

Még megemlítjük, hogy az expedicióban az ismertebb nevek között gróf Károlyi Sándor, Tibor és gróf Károlyi Pista és Ede is részt vett, kik azonban porosz közbenjárásra még csak vizsgálati fogságba sem jutottak. Ellenök pedig élénk tevékenységet fejtett ki gróf Forgách, nyitrai megyei kormánybiztos.

Tekintve azt, hogy a mozgalom Szerbiát arra akarta bírni, hogy 50,000 szerbvel törjön be a Bánátba, az akkori román fejedelmet meg arra nógatta, hogy 20,000 oláh katonával törjön be Erdélybe, mi semmi esetre sem történt volna ingen: és a Klapka legio ezekkel konspirált! Ezeknek összműködése, ha sikerült volna, megsemmisítette volna ugyan Ausztriát, de a szövetséges román és szerb fejedelmekkel szemben vajjon biztosította volna e Magyarország integritását, az már egészen más kérdés. X.

netben Poroszországnak hathatós támogatására többé nem számíthat, aug. 14-én letette a parancsnokságot és visszavonult nejéhez Brüsszelbe. A legiót azután a porosz kormány Porosz-Sziléziába szállíttatta, azon számításból, hogy ha netán III. Napoleon Ausztriának segítségére jönne, ez utóbbit Magyarország fellázításával sarokban tarthassa. Napoleontól azonban nem kellett tartani. S így a porosz kormány a béke megkötése után szept. 30-án feloszlatta. A legénység fejenként 20 tallér végkielégítést, az altisztek 30 tallértől 80-ig; a főtisztek 300—500-ig, a törzstisztek pedig 900—1200 tallérnyi végkielégítést kaptak és Magyarországra szállíttattak.

A prágai békekötésben ugyan kikötötte a porosz kormány, hogy a háború tartama alatt tanúsított politikai magatartása miatt senkinek bántódása ne legyen: de mikor a feloszlott legio tagjai visszaérkeztek, az osztrák kormány azon a címen, hogy nem politikai, hanem katonai vétséget követtek el, a legionistákat elfogatta és Kremsbe szállíttatta.

A legió tagjai kisebb-nagyobb csoportokban széjjel szedtek. Így okt. 12-ig Nyitrán is elfogtak közülük 21-et, Érsekujvárott 60-at, Esztergomban 23-at, Besztercebányán 60-at stb, úgy hogy nov. 23-áig összesen 1505 ember került

tása és tanításának költségeit az állam viseli, a jelölt személyét a hatóság nem állapítja meg, hanem kiképzési, a kitért a község kijelölés és el- küld. A tanítás csak a téli hónapokban folyik, hogy a nép asszonyainak a kiképzés megélheté- sük veszélyeztetése nélkül történhessen; akkor, midőn az asszony a háztartásban is könnyebben nélkülözhető. Sajátos, a nép izléséhez és szük- ségleteihez alkalmazkodó, idegen kaptafára nem utótt intézmény, s hogy végeredményében a mos- tani szomorú állapothoz viszonyítva áldásos, két- séget sem szenved. De hogy az intézmény áldása minél tágabb rétegekbe hatoljon, ép a nép veze- tőinek feladata, hogy a népet saját érdekeikről felvilágosítsák, őket az alkalmas tanulni akaró és képes személy megválogatásában vezéreljék, ta- nácsukkal támogassák, az intézmény nemes in- tenciójáról kioktassák.

Léghajón a Szaharán át. A francia léghajósok merész tervvel foglalkoznak. Léghajón akarnak a Szaharán át szállani. Az utasok a pasz- szot szelekre akarják bízni léghajójukat, melyen egyensúlytartó és súlydobó lesz alkalmazva. A súlydobó nem más, mint 2400 kilogramm vizet tartalmazó tartály. Számításaik szerint óránként 20 kilométernyi, naponként 480 kilométernyit fog haladni a léggömb, úgy hogy az egész utat öt nap alatt fogják megtenni a vállalkozó légi utasok. Az utazást jövő januárra tervezik.

Diszes kép. Vastagh György festőművész a temesvári gyárvárosi templom számára megfes- tette Magyarország Nagyasszonyának képét, mely a művésznek egyik igen sikerült alkotása. Most az Athenium részvénytársaság ennek a képnek igen sikerült metszetét készítette el, mely diszkrét tó- nus nyomásával igen jó benyomást tesz. A kiváló másolat igen alkalmas arra, hogy a szobák díszül szolgálhasson. — Bolti ára 5 korona.

Lelkes Adolf urtól a következő soro- kat vettük: F. h. 16-iki számban „Róm. kath.“ aláírással egy közlemény jelent meg felőlem, mely- nek állításai a valósággal homlokegyenest ellen- keznek. Nem szólaltam volna fel; de plebános kötelességeim mulasztásáról védőtartalom; hallgat- nom nem szabad. Tény, hogy február hó 2-től szemkórháztalobban szenvedek. Három orvos ke- zelt. És ez idő alatt két vasárnap szent mise nem volt. És pedig nem volt Dom. Quinquages., mert előző látszólagos javulásom dacára ép vasár- nap reggel oly heves szemszurások jelentkeztek, hogy templomba mennem lehetetlen volt; helyet- tesről pedig gondoskodni már nem lehetett. Nem volt szent mise Dom. IV. Quadrag., bár az engem helyettesítő récsényi plebános, Rákóczy József ur személyesen volt Nagyszombatban, Gaigócon és Nyitrán, de kíséretét nem kaphatott. Egyebekben a fentnevezett plebános ur minden plebánosí tény- kedésben helyettesített. Betegségemről pedig egy- házi főnhatóságom értesítve lett, és ennek engedé- lyével és felhatalmazásával a récsényi plebános ur helyettesített. — Kelt Lakács, 1902. évi már- cius hó 24-én, Krisztusban testvére: **Lelkes Adolf**, plebános. — A plebános úr levelét közöljük a gyermekes átkozódások elhagyásával. Lényegében azonban ugyanazt mondja, amit levelezőnk; hogy t. i. nem volt isteni tisztelet és nem volt kellőleg gondoskodva helyettesről. A kik a beneficium jö- vedelmeit huzzák, azok ha kell, tudjanak áldozni is. Nyitrán a helyettesítés napirenden van. Mi tudunk itt embert, aki másfél évtized alatt mint- egy 18 nyitrai és esztergomi plebániára járt helyettesíteni egyeseket 5--6 vasárnapon keresz- tül és egyetlen egy esetet kivéve, mikor kész költségeit megfizették — nem kapott kárptólásul semmit. Pedig városi embernek minden lépése pénzbe kerül. Vasut, kocsis az állomásról, cseléd, mind pénzbe kerül. A tételek ugyan kisebbek, de ha a helyettes, mint megtörtént, telen bunda nél- kül 30 kilométernyi utat tesz meg kocsin, csak éppen az nap fűtött szobában kénytelen hálai, felalldozza egyetlen heti szabad napját, s még az-

tán ráfizessen is, kivált, ha ez aztán gyakrabban történik, akkor ne csodálkozzék, hogy nehezen tud helyettesést kapni. Különösen ha valaki elha- nyagolja paptársait, a társadalmi téren velök ujjat huz, a lelkeskedő papság ismert ellenségeivel cimborál, aztán kénytelen beismerni, hogy nem tud helyettesést kapni. Egyébként legyen meggyő- ződve a plebános úr, hogy a szerkesztőség csak a nép vallási szükségleteit tartotta szem előtt, mert mi hívei részéről már évek előtt ismételtén kaptunk furdósze alatt hasonló panaszt és azt kiméletből szóvá nem tettük. Szerk.

A trencsén vármegyei ált. tanító- testület f. évi április hó 2-án a vármegyei tanítói-tanuló internátus javára Trencsénben, az „Erzsébet-szálló“ nagytermében tombolával egybe- kötött hangversenyt rendez. Belépő-jegy szemé- lyenként 2 korona. A tombola-jegy ára 40 fillér. Kezdeté esti 8 órakor.

Nagy tűz Illaván. Március 20-án dél- ben negyed 1 órakor kigyulladt egy pék házának teteje, s néhány pillanat alatt lángban állott a két szomszédos zsindegy fedélzetű ház is. A rend- kívül heves délkeleti szél csakhamar átvette a szikrát az utca másik oldalára, úgy hogy mielőtt a tűz lokalizálására gondolni lehetett volna, már az egész utca lángban állott. Hasztalan volt min- den erőlködés gátat vetni a pusztító elemnek mindaddig, míg egy tűzfalall ellátott házhoz nem ért, s jöllehet már az is tüzet fogott, mégis sike- rült egyesült erővel megakasztani a tűz tovater- jedését. Tizenhét lakóház égett el számos mellék- épülettel együtt. Hogy a tűz ilyen nagymérvű pusztítást vitt végbe, annak a házak régies épí- tési módjának, az udvarok rendezetlenségén és tisz- tatlanságán kívül az is egyik oka, hogy a hely- beli tűzoltóság javarésze éppen a fejezetett vá- rosrészen lakik, s így mindegyik első sorban a saját vagyonát mentette, őrizte. Sokat segítettek a szomszéd községek időközben megérkezett tüzi- fecskendők, továbbá a nagy számban kivonult fegyverség, melynek közbejötté nélkül a takarékpénztár és a mögötte levő 8--10 ház is menthet- lenül elveszett volna. A károsultak által bevallott kár (a rongálással együtt) 41261 kor., melynek javarésze azonban a körülbelül 50000 kor. bizto- sítási összegből meg fog térülni. Emberélet is esett áldozatul, mert az egyik gazdát, látván, hogy az ő háza is tüzet fogott, szívzselhűdés érte s a helyszínén meghalt. A tűz oka, a mennyire megállapítani lehetett, gondatlanságból eredt.

Figyelemre méltó! Az építkezési ideay kezdeténél célszerű az általánosan ismert Kron- steiner Károly gyári cégre, Bécs, III., Hauptstrasse 120. a figyelmet fölhívni, melynek gyártmánya, viharmentes homlokzatfestéke, folyton növekvő kedveltségnek örvend az összes e szakba vágó érdekkörökben. A dús tartalmu mintakártyát, mely 6 új szecessziós számmal lett bővítve, ne mulasz- sa el senki beszerezni.

Téved, a ki azt hiszi, hogy csak drága gyógyszerek használhatók; szembetűnő példát szolgáltat erre Vértes gyógyász. Ferenc-palinkája, mely dacára olcsóságának, a legkülönfélébb ese- tekben alkalmazható gyógyszer és piperecikk, s egy házban sem hiányozhat.

Közgazdaság.

A nagy-surányi cukorgyár.

Irta: Wiener Moszkó.

A cukorgyáralapítási tervekkel foglalkozó vállalkozók figyelmét már jó eleve megragadta a tótmegyeri uradalom. 1853-ban Frey csehországi cukorgyáros, a Jelínek és Frey-fele telítési eljá- rásnak társfeltalálója, összeköttetésbe lépett gróf **Károlyi** Lajossal, és Surányban, Érsekújvártól 2 órányira, egy raktárt és 13 hold földet vásá- rolt meg egy cukorgyár felállítására végett. Az

eladó kötelezte magát 20 éven át évenként 300 holdat répával bevetni, melyet a gyárosnak mé- termázsanként 125 fillérrel — bécsi mázsánként 20 p. kr. — átvenni és ezenkívül a hulladéko- kat is ingyen visszaszolgáltatni kellett volna. Miután Frey a szükséges tőke fölött nem rendel- kezett, összeköttetésbe lépett **Lippmann** Lipót és **Gerson** Miksa bécsi nagykereskedőkkel, kikkel együtt a surányi gyárvállalatot „Frey, Gerson és Lippmann“ cég alatt megalapította és a nyers- cukorgyárat 1854. évben tényleg felépítette. Első évben a tótmegyeri uradalom kb. 28.000 mm. répát szállított; ezt a Schützenbach-féle hideg áztatással (maceráció) feldolgozták, de csak 6% nyerscukrot nyertek.

Ezen kedvezőtlen eredmény, valamint azon meggyőződés, hogy a gyártás kisebb üzennél nem jár a kívánt sikerrel, a tulajdonosokat arra indí- totta, hogy gyáraikat a második évben egészen átalakították és sajtolásra rendezték be. Az így szükségessé vált átépítéseket **Gonzales** Károly mérnök tette meg, aki ezen alkalommal ismerke- dett meg második hazájával, Magyarországgal. A gépeket a simmeringi Schmidt és társa cég szállította. De már néhány év múlva ezen gépek helyett is gyorsajtókat szereztek be, tekintettel az időközben megváltozott adózási viszonyokra s a répatermelés haladására.

Károlyi Lajos gróf uradalmában — Otoeska Géza főtisztnek és kiváló gazdának buzgólkodása folytán — már 1856-ban 1000 holdon természet- tetett cukorrépa a gyár részére, azonban a nagy üzemhez ezen terület sem volt elegendő. Nagyobb répamennyiségek beszerzése az akkori kedvezőt- len gazdasági viszonyok mellett nagy nehézségek- kel járt, tehát a gyár kénytelen volt a szomszéd- dos gazdáknak bebizonyítani, hogy igenis lehet eredményre oly répát termeszteni, mely cukor- gyártásra is alkalmas. E célból a tulajdonosok egymás után 7000 hold szántóföldet béreltek ki, s ezeknek egy ötöd részét répával vetettek be. Ezen bérgazdaságban elért szép eredmények azután a szomszédos birtokosokat és községeket is répa- termelésre buzdították. Már 1857-ben a gyár a termeléstől 100,000 mmázsát, 1858-ban kivétele- sen 300,000 mmázsát nyert, sőt Bars vidékén is természetek répát ezen évben Surány részére, úgy, hogy már 1859/60-ban a répafeldolgozás 250,000 mmázsára emelkedett fel s így az átlá- gos feldolgozás évente 200,000 mmázsát tett ki.

A magas fuvarberek és a kedvezőtlen kon- junkturák 1860-ban megszorították a nyerscukor eladhatóságát, mi a gyártulajdonosokat arra bírta, hogy első sorban is saját termékeik kedvezőbb értékesítésére a nyerscukorgyár mellett finomított állítsanak fel napi 170—220 mm. nyerscukor fel- dolgozására. A berendezést a prágai Danek és társa cég szállította.

A surányi cukorgyár mindjárt kezdetől fogva a legjobb minőség termelését tűzte ki célul és miután termékei váratlan fogyasztásnak ör- vendtek, idegen nyerscukor feldolgozásához is fogott, úgy, hogy évi termelése nemsokára 28.000 mmázsára ment fel. A nyerscukorgyár termékei a szent-miklósi gyárával együtt már 1855-ben a párisi világiállításon képviselve voltak. Tul nem szárayalt termelőképesége, célirányos s minden követelménynek megfelelő jó gazdálkodása és ok- szerű technikai üzeme által az ország első cukor- gyárává emelkedett fel. 1867-ben a tótmegyeri uradalom szerződészerűleg 1100 holdon termés- tett a gyár részére répát; ezenkívül a gyár maga és a szomszédos földbirtokosok 1000—1300 kat holdat ültettek be. A répa ára 70—90 kr. volt mmázsánként. A gyártásnál felhasznált gőz- erő 110 loerőt képviselt, ezenfelül a gyár répa- szeszfőzdéjében és kétkerekű daramalmában egy 8 loerejű gépet alkalmazott. A terjedelmes gyári helységeket egy külön e célra épített légszesz- termelő állomás látta el világítással (300 lég- szeszlámp), és miután ily terjedelmes telepnél a

sokféle épületeket folyvást javították, tatarozták, sőt ujakat is emeltek, évi 300,000 darab tegla gyártására külön téglakemencét is állítottak fel. A gyári személyzet 1 igazgatóból, 1 könyvelőből, 7 kezelő- és segédhivatalnokból, 16 felügyelőből és a téli időny alatt kb. 400 férfi-, 160 nő- és 60 gyermek-munkásból állott; 12 segédmunkással a szörpfordét 1 gondnok vezette, a daramalomban egy molnárt, a légszuszintetben 4 férfit, a téglavetőben szükség szerint 10 férfit és 4 nőt alkalmaztak. A cukorgyár 300,000 frt értéket képviselt, a szeszfőzde, légszuszintet és téglavető körülbelül 16,000 frtot.

A kész árú eladására Budapesten és Bécsben raktárakat tartottak fenn, azonban a legnagyobb részt közvetlenül Érsekújvárról küldték rendeltetési helyére.

Ily nagyszabású ipar az utak rossz állapota mellett és vasuti összeköttetés nélkül sokáig nem tarthatta volna fenn magát. A tulajdonosok tehát a 60-as évek végén Tótmegyerről az 1¹/₂ mérföldnyire fekvő Surányba szárnyvonalat építettek; ez volt egyszerűen az első vasut, mely Magyarországon magánkezelésben és saját használatra épült. A vasut később az osztrák-magyar vasutársaság tulajdonába ment át, mely azt Nyitraig és később Nagy-Bélicig kiépítette.

(Vége köv.)

Törvényszéki csarnok.

A nyitramegyei közigazgatási bizottság folyó évi januári ülésében tárgyalás alá kerültek a főszolgabírnaknak a panszlavizmusra vonatkozó jelentései. Ezek között különösen Dr. Széle Lajos és Turcsányi Ödön főszolgabírnok jelentéseiről emlékezett meg a liberális sajtó, mert azok *katholikus* papok ellen vádaskodtak, ellenben a verbói kerület dolgait nem szellettették, mert ott a *lutheránus* papok és hívek ellen kellett volna tüzelni.

A *katholikus* papok közül Zsekó Károly a jablonici plébános, a „Hazánk”-ban, még február havában következőkben leplezte le Dr. Széle Lajos vádaskodásainak valótlanságát:

NYILTTÉR.

Miután nem vagyok megyei bizottsági tag, ennél fogva nincs tudomásom, mik történnék a központban; minden lapot pedig nem járathatok, hogy azokból kiböngésszem, miszerint valaki foglalkozik igénytelen személyemmel. Tudomásomra jutott, hogy a szenicei főszolgabíró a közigazgatási bizottsághoz fölterjesztett jelentésében járásában való papokról, tanítókról, különösen kiemelte személyemet s szövegkezezteinket; erre vonatkozólag kijelentem pártársaim, tanítóink s szövegkezezteink

névében, akiknek ő kegyelme inkarnatus ellensége — ezt be tudom bizonyítani is — hogy mi érdekelték a szenicei főbírótól hazafiságot tanulni nem fogunk és az ő jelentését ragalomnak nyilvánítjuk.

Nyitra-Jablonic, 1902. február 21.

Alázatos szolgálója
Zsekó Károly.

A másik megnevezett plébános a tótmegyéri volt. Ertesülésünk szerint *Sinkó Károly* tótmegyéri plébános *Turcsányi Ödön* főszolgabíró ellen *rágalmi és becsületsértési pert* indít, mert a főszolgabíró őt a közleg. bizottság előtt panszláv üzemekkel gyanúsította. — Meglátjuk, vajon a főszolgabírnak van-e szabadalmuk Nyitramegyében mindenkit lepánszlávítani, a ki ellenük az ő politikai meggyőződését szabadon meri nyilvánítani!?

Telefon.

B. J. Roszina. Római utazására nézve figyelemztetjük, amit a „Fejérm. Naplóban” olvasunk, hogy a toladó tallánok, anzikszkártya árusítók ellen nincsen jobb ellenszer, mintha jó erősen rájuk rivall: „Bútorrrraktár!” — Ettől úgy szétrebbenek, mintha bomba csapott volna közéjük. Ezt a káromkodási formolát nyugodt lelkiismerettel ajánlhatjuk most a nagyhaten is. Gury, Ballerinek sem lesz ellene kifogása.

Brehm tanulmányozójának. „A nyitramegyei számarak” című tárcát sajnos oly későn kaptuk, hogy lehetetlen volt e számban helyet szorítani számára. Hanem önműben is lehetett volna annyi keresztény tapintat, hogy ilyen kacagató cikket nem küldjék éppen nagypénteken. Bizony olyan hangulatra gerjesztett olvasása, mely egyáltalában nincs összhangban nagypéntekkel.

A keresk. társulatának Helyben. A nagyhatébe benyúló bárlól nem referálhatunk, még ha a táncosok nem is keresztények.

Alcsuthi tengeri (első után- termés)

m.-mázsánként 13 korona;

Tiszta magbüköny

m.-mázsánként 15 korona;

Takarmányrépa (200 mmázs)

m.-mázsánként 3 korona.

Kapható: Felső-Köröskényben (Nyitra városától 15 perc)

MÉREY-gazdaszat.

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE”

részére

jutányos áron felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Szőlőoltványok

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán, teljes jótállással 20-20.

Élőkerítés.

Gleditschia csemeték és magvak.

Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melynek nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útlevéti és kezelési utasítás mellékeljük. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ara 6 frt.

Diócsemeték.

Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomatú **főárjegyzék ingyen és bérmentve** küldetük minden rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanák. Városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím:

»Érmelléki első szőlőoltvány-telep» Nagy Gábor, Nagy-Kágya u. p. Székelyhid.

Artmann Ede ZENE-INTÉZETÉBEN

Nyitrán, Ápolda-utca 12. sz. a.

a f. é. **április hó 1-én** új tanfolyam veszi kezdetét, melyre a beiratások naponként történnek.

Ezen már 1877. óta fenálló zeneintézet kimerítő gyakorlatok által alapos oktatást nyújt a

zongorában, vonószerkeben és énekben.

Az oktatás *nemek szerint külön választott osztályokban* történik.

Tanítási díj: zongoráért 7 korona, vonószerkeért 5 korona és énekért 2 kor. havonként.

A tanórák úgy vannak beosztva, hogy a többi helybeli tanintézetek tanítási óráival nem ütköznek össze.

A zongora-tanítás *kivánatra francia nyelven is adható.*

Magán-órák is adatnak az intézetben, vagy saját lakáson.

(Beiratkozni lehet az év folyamán is, bármely időben.)

Új zongorák, vonószerke és húrok eladásra, bérletbe vagy cserébe **mindig raktáron vannak.**

Részletes program *kivánatra ingyen* küldetük.

Tisztelettel

Artmann Ede,

intézettulajdonos.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

VAJDA J. bútorgyári raktára

NYITRA, Párucea.

Olajfestményekben nagy választék a legjutányosabb árak mellett.

A n. é. bútortársuló közönség becses figyelmébe ajánlom dús választékú, szilárd és modern stíli

háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezésekből álló raktáramat

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, **minden versenyt kizáró** olcsó árakon, ugyszintén

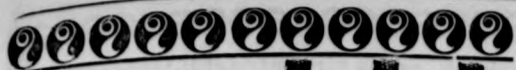
saját készítményü kárpitos butoraimat.

Szolid és pontos kiszolgálás biztosított. Kivánatra költségvetéssel és rajzokkal szívesen szolgálók.

Kiváló tisztelettel

VAJDA J.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

„Védjegy.”

FERENCZ

pálinka (sósorszesz)

Vértessz gyógyszerész
féle

használatban a leghatásosabb. — Feltétlen tisztasága következtében úgy külső, mint belső használatra mindenképp legjobban alkalmas, különösen is a most annyira kedvelt gyürőmódszerre (massage). Kitűnő sikerrel használják *köszvény, csúsz, meghúlések ellen, béműdsok, ficamoknál, gyulladás és kelésnél, továbbá a fejbőr erősítésére, valamint a száj tisztítására; belsőleg gyomor-görcs, rosszullet, fejfájás stb. ellen.* Katonáknak, vadászoknak, turistáknak, levélhordóknak általában sokat gyaloglóknak nélkülözhetetlen. **Valódi** csak a mellékelt **védjeggyel**. — Egy üveg 30 fillér. **1 és 2 korona.** Kapható: *gyógyszertárakban, drogeriákban, fűszerkereskedésekben.* — Nyitrán: *Csernyák R. és Einzinger József és társa* uraknál, általában ott hol plakátok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen:

Vértessz L. Sas-gyógyszerárában, Lugoson.

Az arc és kezek üdöségét, szép fehér színét (theint) elérjük, ha

a „LILIAM-TEJ” arc-crèmet

állandóan használjuk, mely rövid időn belül eltávolít pattanásokat, szeplőt és kiütéseket, az arcot bársonysimává és ruganyossá teszi; hozzávaló Liliom-tej-szappan, valamint Liliom-pouder is kapható **Esztergomban**

J. ROCHLITZ ARTHUR

gyógyszerésznél, a „Fekete sashoz” címzett **Herceggprimási udvari és Vármegyei gyógyszerertárban,** valamint minden vidéki nagyobb gyógyszerertárban.

Postai megrendelések gyorsan és pontosan csakis utánvét vagy a pénz előleges beküldése mellett jutányos áron eszközöltetnek.

Próba-tégely 70 fill., rendes tégely 1 kor. Liliom-szappan 70 fill. Liliom-pouder 1 korona és 50 fill. 4—12

Erőtéljes 3—4 éves gyümölcsfa-ojtványokat szállít

a kis-tapolcsányi fghi uradalom kertészete.

Ugyanott 2 éves

rózsafa-szemzések,

valamint **idei téli ojtványok** a legkiválóbb fajokban kaphatók.

Borbély- és fodrász-üzlet nyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy **Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 15. szám** alatti (özv. Fekete István-féle) házban a kor igényeinek megfelelően berendezett és 100 servissel ellátott elegáns

borbély, urí és női fodrász-termet nyitottam.

Támaszkodva a fővárosban több éven át e téren szerzett bő tapasztalataimra, azon helyzetben vagyok, hogy t. vendégeimet teljes megelégedésükre a legpontosabban szolgálhatom ki.

Végzek e szakba vágó mindennemű urí és női **hajmunkát**, ugyszintén tanítok és végzek **női festülést**, a legújabb divat szerinti **báli, menyasszonyi és fényképfelvételekhez** alkalmas frizurákban. Mindennemű **haj és szakállfestés és tyukszemvágás** jutányos áron.

Veszek vágott és kifésült hajat. Előfizetéseket üzleten kívül is elfogadok. **Hölgyeknek** külön bejárat a kapu alatt jobbra.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Gombárik István,

borbély, urí és női fodrász.

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására hozni, hogy **Nyitrán, a Városház-téren** az „Első magyar általános biztosító társaság” képviselőjében

biztosítási főügynökségi irodát

nyitottam.

Ezen alkalomból kérem a t. közönséget, hogy úgy a **tűz, élet, jég, baleset**, mint **betörés elleni biztosítások** megkötése iránt bizalmával engem megtisztelni szives legyen.

Minden irányban való felvilágosítással készséggel szolgálok és minden alkalommal oda fogok hatni, hogy t. megbízóim mindazon előnyökben részesüljenek, a melyeket csakis hazánk ezen legregibb és legerősebb biztosító-intézete nyújtani képes.

A midőn vállalatomat a t. közönségnek biztosítás céljából ajánlom, maradok

kiváló tisztelettel

Prohászka Gusztáv,

az „Első magyar általános biztosító társaság” főügynöke.

Teljesen ingyen!

Dr. Tóth János felső-zobori szülőjében mintegy

250 szekér kő

a szálló kitisztítása céljából, teljesen ingyen átvehető. A kő egy rakáson van, közel az uthoz és igen könnyen megközelíthető. A kik az ajánlatra reflektálnak, forduljanak akár szóval, akár írásban lapunk szerkesztőségéhez.

SULGAN ANDRÁS

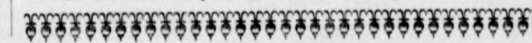
— cipész-üzlete —

Nyitrán, Vármegye-utca 10-ik szám alatt készít és raktáron tart mindennemű és legjobb minőségű

lábbelieket

urak, hölgyek és gyermekek részére, izléses kiállításban, pontos kiszolgálás és jutányos árak mellett.

Csakis saját készítményű árak!

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas kálit,

kénsavas ammoniakot,

Kovasavas kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot,
Kainitot,

40%-os

Kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolesőbban szállít a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Károly Bécs, III. Hauptstr. 120.

(saját házában).

Aranyérmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E viharmentes homlokzat-festékek, melyek mészből fölöldhetők, száraz állapotban, poralakban és 46 különböző mintában kilóként 16 krtól fölfelé szállíthatnak és ami a festék szintisztaságát és tartósságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

200 korona jutalék utánzások kimutatásáért.

Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve.

Alapított 1869-ben.

NYITRAI NÉPBANK

mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat, betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad arany- és ezüstművekre, sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Sákhaza Varoshaztér 3. sz.

1896. évi orsz. kiállításon díjjal kitüntetve.

JUHARI ÉS FURDA

templomfestők

Nyitrán, Káptalan-utca 17. sz.

Ajánljuk a nagyérdemű közönségnek újonnan kibővített és

TEMPLOMFESTÉSZET

céljaira a legelőkezetesebben berendezett üzletünket, melyben templomok festését, oltárok és képek renoválását, valamint új oltárképek festését, szobrok polichromirozását s ezeknek ugy középkori, mint legújabb stílus kidolgozását jutányos árak mellett elvállaljuk.

Kiváló tisztelettel

8-12.

JUHARI és FURDA,
templomfestők.

Költségelőirányzatok és tervezetek ingyen.

Napról-napra mindinkább
jótéteménynek
és szükségletnek bizonyul
minden családban a

**Kathreiner-féle =
Kneipp-maláta kávé**
használata.

Gondos háziasszony ne késlekedjék
tovább ezt a jóízű és egészséges
kávé italt bevezetni.

Tisztább pótkávé nem létezik, és
nincsen jobb pótlás a babkávé
helyébe, a hol ez orvosilag eltiltatott.

Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé
csakis a »Kneipp páter« védjegyű
eredeti csomagokban valódi. Nyitva
merlegelt, vagy másképen csomagolt
maláta kávé soha sem

Kathreiner.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!**Delice**Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

== SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY. ==

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.